

SUBÀMBIT: UNIVERSITAT

EXTRACTE DE CONCLUSIONS I PROPOSTES PER AL DEBAT

A partir dels treballs de la 1ª Convenció Ciutadana sobre la Universitat Catalana 2013/2017 (vegeu la ponència sobre "Universitat")

QUALITAT, AUTONOMIA I COMPROMÍS SOCIAL PER A UNA UNIVERSITAT AL SERVEI I A L'ABAST DE TOTA LA SOCIETAT

1. La funció social: qualitat, autonomia i compromís social per a una universitat al servei i a l'abast de tota la societat

- La universitat ha d'assumir la seva responsabilitat com a element clau per aconseguir una **societat basada en el coneixement i en el seu bon ús**, de manera que sigui més sostenible, equitativa i eficient.
- Ha de ser, doncs, una **institució acadèmica** de qualitat en la seva docència i recerca, i alhora un **agent de desenvolupament, equitat i benestar**.
- En la disjuntiva sobre com donar resposta a aquestes noves demandes, reafirmem el caràcter de **servei públic** de la universitat, contra l'alternativa de considerar l'educació superior com un bé privat sotmès a tracte mercantil.
- Defensem, doncs, un model d'universitat basat en la **qualitat** acadèmica, en l'**autonomia universitària** (com a garantia de la llibertat de pensament i d'organització) i en el **compromís social** per al ple desenvolupament de les persones i per atendre les necessitats del conjunt de la societat.
- En particular, compromís amb "socialitzar el coneixement", tornant a ser **referent intel·lectual i crític** per a la ciutadania.
- Igualment, compromís amb el **nostre país**, llengua i cultura, compatible amb la imprescindible **internacionalització**.
- Aquest compromís comporta la defensa de la **sostenibilitat ambiental i social**, respectant el medi i promovent la cohesió econòmica, social i territorial.
- Més en general, la contribució al **model de societat** al qual s'aspiri, fomentant l'**esperit crític** i els **valors** humans i ètics.
- Això inclou combatre els valors de signe contrari, com ara el **mite de la competitivitat** (persones competents, institucions eficients... en lloc de "competitives").

2. Una visió global del sistema universitari català, basada en la cooperació i la complementarietat

- Igualment, aquest compromís social requereix una concepció global del **sistema universitari i científic-tècnic** català (universitats, centres tecnològics i de recerca...), amb assignació coordinada i planificada dels objectius de les entitats membres, que **cooperin** en comptes de competir
- En especial, potenciant l'**equilibri territorial** i el **sentiment de col·lectivitat** amb objectius compartits.
- Visió global que cal estendre al **conjunt del sistema educatiu** (secundària, professional...).
- En particular, cal elaborar un **mapa de docència** que eviti llacunes i duplicitats innecessàries
- Igualment, pel que fa a la **recerca i a la transferència**, un **mapa de prioritats** i excel·lència entre els diferents agents, basat en la col·laboració i l'optimització dels recursos.

3. Una formació superior (professional/universitària) general i gratuïta

- El progrés cap a una societat basada en el coneixement requereix **potenciar la formació** en les seves diferents vessants (universitària, professional, continuada...) i modalitats (presencial, a distància, amb diversitat i flexibilitat horària...) com a instrument de promoció individual i de desenvolupament col·lectiu.
- En particular, cal **generalitzar la formació superior** terciària, professional o universitària.
- Un principi bàsic a aquests efectes és la **igualtat d'oportunitats** (per accedir als nivells superiors, a l'exercici professional vinculat al I+D, etc.)
- Cosa que en particular ens fa optar per tendir cap a la **gratuïtat** de les matrícules, l'augment de les **beques** (de desplaçament, d'oportunitat, en espècie...) amb controls d'aprofitament (igualment no discriminatoris) i un accés més **divers i inclusiu** (població migrant, amb diversitat funcional...).

4. L'aplicació dels resultats de la recerca: un nou model productiu, una nova interfície de transferència

- Cal perseverar en la millora quantitativa i qualitativa de la recerca, però en la propera etapa cal posar especial **atenció en la transferència** i aplicació dels seus resultats, tant de tipus comercialitzable com de caràcter social
- Pel que fa al teixit empresarial, el dèficit actual és atribuïble a l'existència de certs recels acadèmics, a la falta d'interfases i sobretot a les mancances en el **model productiu** que, en lloc d'orientar-se cap a la **innovació**, està majoritàriament orientat a la competència per preu.

- Tanmateix, atesa la importància de les Pimes i del Tercer Sector a Catalunya, és especialment necessari potenciar una **estructura d'intermediació**, abastant el conjunt del sistema científic-tècnic català, que faciliti a les empreses i organitzacions socials la identificació i accés als grups de recerca escaients, alhora que incentivi el personal acadèmic per contactar amb les entitats aplicadores de les seves activitats.

5. La política de personal: els drets laborals, la corresponsabilització i el sentiment de pertinença fan millorar la qualitat del servei

- Cal consolidar els notables avenços en política de PDI (Personal Docent i Investigador): **habilitació**, autonomia en la **selecció, estabilitat**, contracte **laboral, avaluació** (sexennis...), **plantilles**...
- Cal culminar-los: implantació d'una **carrera acadèmica** tipus "tenure track", **equiparació** funcionari/laboral, **flexibilització dels perfils** individuals de docència/recerca...
- És urgent **revertir els retrocessos** dels darrers anys: retallades, reforma laboral, interrupció de la carrera acadèmica i de la renovació generacional...
- En particular, cal denunciar les **justificacions fal·laces**: massa educació superior, quan és encara insuficient; que la inestabilitat sigui incentivadora quan, ben al contrari, perjudica la qualitat (taylorisme vs. toyotisme, penalitza el pensament crític, dificulta la col·laboració...)
- En el PAS (Personal d'Administració i Serveis) també hi ha hagut avenços notables de **professionalització** (dignificació, eficàcia...), tot i que sovint no hi ha hagut una suficient tasca de **formació** (en llengües, informàtica...).
- Cal vetllar per què la creació d'**entitats mixtes** o de **consorcis** (TIC, biblioteques...) no suposi una privatització encoberta, ni privi al personal afectat dels drets de participació en els òrgans de representació i govern.
- D'altra banda, alertem contra una deriva cap a la **jerarquització** que ha perjudicat la corresponsabilització i motivació del PAS.
- Igualment alertem contra una tendència **burocratitzadora** que fa més feixugues les tasques tant del PAS com del PDI

6. Autonomia financera i govern basat en la corresponsabilització

- El **finançament públic** s'ha de regir pels principis de suficiència (per tal que les aportacions privades no condicionin el funcionament ni els objectius generals), estabilitat, eficiència (els mecanismes de oferta/demanda resulten ineficaços) i equitat.
- Alhora, la universitat està obligada a una total **transparència** en la presa de decisions i en la gestió, i al **retiment de comptes** dels resultats
- Segons uns mecanismes d'**avaluació** que tinguin en compte els objectius assignats, els recursos disponibles... Els Consells Socials poden jugar un paper rellevant en aquest tema.
- Atès que no hi ha una correlació clara entre qualitat i forma de govern, proposem com principis generals: el respecte als **valors democràtics** i la **corresponsabilització** (element necessari en tota "organització de professionals" com ho és la universitat)
- En particular suposa la **participació** dels diferents sectors, l'**electivitat** dels càrrecs i la **col·legialitat** de les decisions.
- Entenem que el punt clau és la clarificació del **repartiment de responsabilitats i competències** entre les instàncies involucrades: l'administració, el consell social, la gerència i la comunitat universitària.